

ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)
DOI:10.52058/2708-7530-2024-4(35)

VĚDA A PERSPEKTIVY

No 4(35)
2024

Ми з України

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI:[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-4\(35\)](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-4(35))

Věda a perspektivy

N° 4(35) 2024

Praha, České republika
2024

Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. № 4(35) 2024. str. 486

Zveřejněno rozhodnutím akademické rady Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (zápis č. 115/2024 ze dne 22. duben 2024)

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, Česká republika se sídlem V Lázních 688,
Jesenice 252 42
IČO 03562671 Praha, Česká republika
zastoupen Mgr. Markétou Pavlovou

Časopis vychází v rámci práce vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“ a s vědeckou podporou: veřejné organizace „Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration“, veřejné organizace „Association of Scientists of Ukraine“, Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd (Baku, Ázerbájdžán)

Časopis je zařazen do mezinárodní vědeometrické databáze Index Copernicus (IC), mezinárodního vyhledávače Google Scholar a do mezinárodní vědeometrické databáze Research Bible

Šéfredaktor:
**Karel Nedbálek - doktor
práv, docent (Zlín, Česká
republika)**

Zástupce šéfredaktora:
**Markéta Pavlova - ředitel,
Mezinárodní Ekonomický
Institut (Praha, České
republika)**

**Dina Dashevska - geolog,
geochemik Praha, Česká
republika (Jeruzalém, Izrael)**

Členové redakční rady:

- Humeir Huseyn Achmedov** - doktor pedagogických věd, profesor (Baku, Ázerbájdžán)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)
Vladimír Bačišin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Dina Dashevsky - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jerusalem, Izraeli)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Badri Getchbaya - doktor ekonomie, profesor, docent na Batumi State University. Shota Rustaveli (Gruzie)
Laila Achmetová - doktorka historických věd, profesorka politologie, profesorka UNESCO, mezinárodní žurnalistiky a médií na žurnalistické fakultě Kazašské národní univerzity (KazNU), al-Farabi (Kazachstán)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Michał Tomasz - doktor věd, docent katedry geografie regionálního rozvoje, University of Gdańsk (Polsko)

Články jsou vyvěšeny v redakci autora. Za obsah a pravopis zaslaných materiálů odpovídají autoři

© Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika, 2024
© Vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“, 2024
© autoři článků, 2024

Тамара Торчинська 290
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЯК ПРИОРИТЕТНОГО НАПРЯМКУ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Тетяна Філімонова 300
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Вікторія Фуркало, Володимир Фуркало 312
ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ МОНІТОРИНГУ І ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ В ОСВІТІ

SÉRIE “Psychologie”

Вікторія Малиш 322
ДІАГНОСТИКА ТА КОРЕКЦІЯ ТРИВОЖНОГО РОЗЛАДУ ОСОБИСТОСТІ

Ганна Усатенко 334
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ АСИСТОВАНОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА ПРИВ'ЯЗАНІСТЬ У ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ СТОСУНКАХ

SÉRIE “Lékařské vědy”

Іліа Yermolenko 347
USING AI FOR FITNESS DEVELOPMENT

Наталія Шмаренкова 355
СПОРТИВНІ КЛУБИ ЯК ЗАСІБ ЗАЛУЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

SÉRIE “Kultura”

Larysa Butko, Svitlana Fedorenko, Volodymyr Maslak, Olga Chernyavska 371
TRADITION OF VINE WEAVING IN POLTAVA REGION: HISTORY AND MODERN DESIGN SOLUTIONS

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-4\(35\)-312-321](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-4(35)-312-321)

Вікторія Фуркало

*кандидат філософських наук,
доцент кафедри соціальних і правових дисциплін
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини*
<https://orcid.org/0000-0002-0502-3207>

Володимир Фуркало

*кандидат філософських наук,
доцент кафедри соціальних і правових дисциплін
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини*
<https://orcid.org/0000-0002-4707-6788>

ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ МОНІТОРИНГУ І ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ В ОСВІТІ

Анотація. У статті представлено аналіз філософських аспектів моніторингу та диференціації в освіті. Підкреслено значення якості освіти як важливого чинника у сфері освітньої політики.

Крім того, акцентовано увагу на ролі моніторингу як наукового інструменту, що забезпечує точну інформацію про стан освітньої сфери та сприяє розвитку продуктивних змін.

Визначено, що освітня система України аналізується через призму модернізації на основі гуманізації, демократизації, диференціації та індивідуальних потреб здобувачів освіти.

Дослідження виявляє потребу в розробці конкретних стратегій та тактик для вирішення проблем якості освіти, включаючи прогнозування, моніторинг та управління освітнім процесом.

Описано моніторинг у освіті як комплексну систему, орієнтовану на інформаційне забезпечення управління освітою, з можливістю класифікації за різними критеріями.

Розглянуто етичні та соціальні аспекти моніторингу та диференціації, підкреслюючи їх роль у створенні справедливого та інклюзивного освітнього середовища, яке виховує етично свідомих та соціально відповідальних громадян.

Сформовані висновки, які полягають в тому, що в освітньому процесі моніторинг та диференціація формують взаємопов'язану структуру, що

спрямована на оптимізацію навчального досвіду кожного здобувача освіти. Моніторинг в освіті, який передбачає систематичне відстеження та аналіз процесу навчання, відіграє ключову роль у виявленні індивідуальних потреб та досягнень студентів, що є невід'ємним для реалізації ефективної диференціації, яка полягає у налаштуванні навчального процесу з урахуванням цих індивідуальних особливостей.

З іншого боку, диференціація, що включає адаптацію навчальних матеріалів, методик та стратегій до різних потреб та можливостей студентів, забезпечує, що моніторинг не обмежується стандартними параметрами. Вона дозволяє моніторингу охоплювати ширший спектр реакцій студентів та досягнень, враховуючи різноманітність підходів та досвідів суб'єктів навчання.

Ключові слова: моніторинг, диференціація, освіта, індивідуальність, адаптація, особистість.

Victoria Furkalo

*Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor of the
Department of Social and Legal Disciplines of the
Uman State Pedagogical University named after Pavlo Tychyna
<https://orcid.org/0000-0002-0502-3207>*

Volodymyr Furkalo

*Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor of the
Department of Social and Legal Disciplines of the
Uman State Pedagogical University named after Pavlo Tychyna
<https://orcid.org/0000-0002-4707-6788>*

PHILOSOPHICAL ANALYSIS OF MONITORING AND DIFFERENTIATION IN EDUCATION

Abstract. The article presents an analysis of the philosophical aspects of monitoring and differentiation in education. The importance of the quality of education as an important factor in the field of educational policy is emphasized.

In addition, attention is focused on the role of monitoring as a scientific tool that provides accurate information about the state of the educational sphere and promotes the development of productive changes.

It was determined that the educational system of Ukraine is analyzed through the prism of modernization based on humanization, democratization, differentiation and individual needs of education seekers.

The study reveals the need for the development of specific strategies and tactics for solving the problems of the quality of education, including forecasting, monitoring and management of the educational process.

Monitoring in education is described as a complex system focused on information provision of education management, with the possibility of classification according to various criteria.

Ethical and social aspects of monitoring and differentiation are considered, emphasizing their role in creating a fair and inclusive educational environment that educates ethically conscious and socially responsible citizens.

Conclusions were formed, which are that in the educational process, monitoring and differentiation form an interconnected structure aimed at optimizing the educational experience of each student. Monitoring in education, which involves systematic tracking and analysis of the learning process, plays a key role in identifying the individual needs and achievements of students, which is integral to the implementation of effective differentiation, which consists in adjusting the educational process taking into account these individual characteristics.

On the other hand, differentiation, which includes the adaptation of teaching materials, methods and strategies to the different needs and capabilities of students, ensures that monitoring is not limited to standard parameters. It allows monitoring to cover a wider range of student reactions and achievements, taking into account the diversity of approaches and experiences of the subjects of learning.

Keywords: monitoring, differentiation, education, individuality, adaptation, personality.

Постановка проблеми. У сучасному світі, де освіта стає все більш динамічною та інноваційною, важливість моніторингу та диференціації в освітньому процесі набуває нового значення. Філософський аналіз цих аспектів дозволяє глибше зрозуміти їх вплив на формування особистості, розвиток суспільства та втілення освітніх ідеалів.

Моніторинг в освіті – це не просто збір та аналіз даних про навчальний процес, але й спосіб оцінки якості освіти, ефективності навчальних методик та досягнення освітніх цілей. З філософської точки зору, моніторинг може бути розглянутий як інструмент забезпечення рівності доступу до якісної освіти та як засіб досягнення соціальної справедливості.

З іншого боку, диференціація в освіті, акцентує увагу на індивідуальних особливостях кожного суб'єкта навчання, враховуючи їх потреби, інтереси та рівень розвитку, що сприяє не тільки академічному, але й їх особистісному розвитку. З філософської перспективи, диференціація відображає ідею гуманізму в освіті, підкреслюючи унікальність кожної особистості та її право на розвиток відповідно до власних здібностей та інтересів.

Об'єднання цих двох підходів у філософському аналізі відкриває нові горизонти для розуміння сучасних викликів та можливостей у сфері освіти,

зосереджуючись на важливості гармонійного поєднання стандартизації та індивідуалізації навчального процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У кінці ХХ - ХХІ століття, поняття «моніторинг» в освітній сфері набуло широкого наукового розгляду, що відображено в наукових дослідженнях таких вчених як Б. Бодрякова, О. Боднара, Н. Вербицької, Г. Єльнікової, Є. Заїки. Ці дослідження зосереджені на вивченні моніторингу як інструменту оцінювання та аналізу в освітньому процесі, розкриваючи його потенціал у підвищенні ефективності навчання та управління освітніми системами.

Крім того, вчені Н. Міхайлова та Н. Селезньова, розглядають моніторинг як ефективний засіб оцінки якості освітнього процесу. Водночас, М. Б. Гузаїров, І. Н. Єлісеєв, А. Г. Сапронов в своїх наукових працях визначають моніторинг як інформаційну основу системи оцінювання та управління якістю освіти, зокрема на регіональному рівні.

Важливо зазначити, що значна кількість наукових праць вітчизняних дослідників, включаючи Г. Авчіннікову, О. Барановську, Л. Березівську, Н. Бібік, Л. Бондар, С. Бондар, Н. Буринську, Г. Васьківську, Н. Дічек, Н. Завацьку, С. Логачевську, Н. Шиян, О. Ярошенко, була присвячена проблемі диференціації навчання, в яких висвітлено різноманітні аспекти диференціації, підкреслюючи її значення для індивідуалізації освітнього процесу та забезпечення рівного доступу до освіти для всіх суб'єктів навчання.

На основі проведеного аналізу наукових джерел, на сьогодні не було проведено філософського аналізу моніторингу та диференціації в освіті, що й обумовило актуальність дослідження.

Мета статті – здійснити філософський аналіз моніторингу і диференціації в освіті.

Виклад основного матеріалу. У кінці ХХ ст., питання про якість освіти стало ключовим аспектом у сфері освітньої політики, оскільки воно безпосередньо впливає на рівень життя населення. У цьому контексті, моніторинг якості освіти виокремлюється як важливий науковий інструмент, що забезпечує точну інформацію про реальний стан освітньої сфери і відкриває шлях до ефективних та продуктивних змін у структурі, змісті, методах та цілях освіти.

Сучасний період характеризується модернізацією освітньої системи України, яка базується на принципах гуманізації, демократизації, диференціації та орієнтації на індивідуальні потреби учнів і студентів, що підкріплюється Національною доктриною розвитку освіти та створенням центрів моніторингу якості освіти.

Вирішення проблем якості освіти, які мають національний, регіональний та локальний характер, вимагає розробки та реалізації конкретних стратегій та тактик діяльності освітніх колективів, що передбачає прогнозування якості

освіти, створення та впровадження систем моніторингу якості в освітніх закладах, залучення до цього процесу педагогів та студентів, а також визначення критеріїв, методик оцінювання та управління освітнім процесом з метою підвищення якості знань.

Відповідно до наукових поглядів К. Азізова, С. Хасан, І. Шимкова, моніторинг у освіті можна охарактеризувати як комплексну систему, що включає збір, обробку, зберігання та розповсюдження інформації про освітній процес чи його окремі складові. Ця система спрямована на інформаційне забезпечення управління освітою, дозволяє формувати оцінки її поточного стану та прогнозувати розвиток [1, с. 5; 9; 11].

На основі аналізу наукових джерел, моніторинг може бути класифікований як інноваційний, орієнтований на розвиток об'єкта моніторингу, або констатуючий, фіксує стан його функціонування. Він може бути реалізований у довгостроковому (весь період навчання), середньостроковому (окремий етап навчання) чи короткостроковому (один навчальний рік або семестр) вимірах. Основна функція моніторингу полягає у забезпеченні управлінської інформації, яка є надійною, оперативною та детальною, і спрямована на виявлення досягнутого рівня освіти, проблем у цій сфері, впливу зовнішніх факторів на освітні процеси, ефективності управлінських рішень і прогресу освітніх реформ [6].

Як зазначає Т. Лукіна, моніторинг у сфері освіти виступає як інструмент управління якістю освіти на різних рівнях, інформаційна система та процедура збору даних про освітній об'єкт [5, с. 16].

У сфері освіти, моніторинг класифікується за призначенням на інформаційний та управлінський. Так, інформаційний моніторинг фокусується на зборі, систематизації та розповсюдженні даних про освітній об'єкт, не включаючи спеціального обстеження на етапі збору інформації. У свою чергу, управлінський моніторинг передбачає збір та аналіз інформації за визначеними параметрами для дослідження певних освітніх проблем та розробки рекомендацій щодо управлінської політики та рішень [8, с. 220].

Моніторинг в освіті також може бути класифікований за засобами оцінювання, такими як педагогічний, соціологічний, психологічний, медичний, екологічний, економічний, демографічний, і за рівнями ієрархії освітньої системи – інституційний, регіональний, національний та міжнародний.

За ініціатором та виконавцем моніторинг поділяється на зовнішній та внутрішній. Так, зовнішній моніторинг, який проводиться спеціалізованими установами та кваліфікованими фахівцями, характеризується об'єктивністю, достовірністю результатів, використанням стандартизованих методик і професіоналізмом оцінювачів. Цей тип моніторингу забезпечує надійність управлінської інформації, що дає змогу формулювати об'єктивні висновки,

робити варіативні рекомендації та має високий престиж і прозорість [7, с. 247-255]. Зовнішнє оцінювання, як правило, здійснюють незалежні фахівці, що не зацікавлені в результатах, що підвищує об'єктивність і надійність отриманої інформації.

Експертне оцінювання як форма зовнішнього моніторингу в освіті передбачає вибір експертів, які володіють високим рівнем авторитету та компетенцій у відповідній сфері, для проведення оцінки за допомогою встановлених показників та критеріїв. Внутрішній моніторинг, навпаки, реалізується як форма самоаналізу і самооцінки на рівні освітнього закладу, здійснюваний педагогічними працівниками за власною ініціативою або на вимогу керівництва. При цьому використовуються методичні матеріали, створені для внутрішніх потреб, з метою звітування та самооцінки. Вагомою особливістю внутрішнього моніторингу є його реалізація з ініціативи самого навчального закладу, з використанням внутрішніх ресурсів, методично розробляється та практично реалізується колективом працівників, що може не мати необхідної фахової підготовки для такого виду діяльності [7].

У контексті освітніх досліджень, моніторинг як феномен набуває особливого філософського значення, виходячи за рамки традиційного розуміння як механізму контролю. Він оцінюється не тільки як засіб систематичного відстеження та оцінки процесу навчання, але й як каталізатор розвитку самосвідомості та саморефлексії як серед учнівського, так і педагогічного контингенту.

Специфіка моніторингу в освітній сфері полягає у його спроможності трансформувати традиційні підходи до навчання, відходячи від пасивної передачі знань до активної взаємодії та самовизначення особистості в процесі навчання, що відкриває нові перспективи для реалізації педагогічних стратегій, спрямованих на розвиток критичного мислення, самостійності та відповідальності здобувачів освіти.

Аналізуючи моніторинг через призму філософських концепцій, можна стверджувати, що він відіграє вирішальну роль у формуванні освітнього середовища, яке сприяє не тільки академічному, але й особистісному розвитку. Моніторинг у цьому контексті виступає як інструмент, що забезпечує глибше розуміння індивідуальних освітніх траєкторій та сприяє розвитку адаптивного освітнього процесу, здатного задовольняти різноманітні потреби та аспекти розвитку студентів.

Філософський аналіз моніторингу в освіті, який відкриває нові горизонти для поглибленого вивчення його ролі як інструменту сприяння розвитку освітнього середовища, є особливо актуальним у контексті адаптації до потреб та викликів сучасного світу. Це важливо, оскільки з початку 90-х років ХХ століття спостерігається відродження інтересу до теми диференціації в освіті, яка наголошує на унікальності людської особистості та її взаємодії з природними та соціальними структурами.

У європейському філософському дискурсі, особливо у другій половині ХХ століття, це питання проглядається через призму мистецтва, виділяючи роботи М. Фуко, Ж. Дельоза, Ф. Гватарі, де акцент робиться на індивідуальності та надіндивідуальних структурах влади.

Сучасна філософія, як диференційована система знань, неперервно розвивається, вимагаючи аналізу та обговорення нових об'єктів дійсності у контексті практичної діяльності людини. Ефективна диференціація в освіті передбачає надання студентам права вибору, виходячи з їхнього досвіду та інтересів, трансформуючи навчальний процес у атрибут саморегуляції та особистісного зростання студента. У цьому контексті, плюралізм, методологічний різноманіття, суб'єктивність, реляціонізм, комунікативність стали ключовими характеристиками сучасної парадигми освіти [4].

У контексті філософського аналізу щодо поняття «диференціації» у сфері освіти, можна зазначити, що цей термін отримав різноманітне трактування в наукових джерелах. В українському педагогічному словнику, диференціація, спільно з інтеграцією, представлена як процеси, що супроводжують розвиток наукового пізнання, з акцентом на їх взаємодію та взаємоповнення, що сприяє детальнішому дослідженню різних явищ [3, с. 132]. Філософський енциклопедичний словник розглядає диференціацію як важливий аспект розвитку, акцентуючи на розділенні цілого на частини, ступені, рівні, і згадує Г. Спенсера, який аналізував диференціацію в контексті еволюції матерії на різних рівнях [10, с. 170].

В контексті індивідуалізації, диференціація відіграє роль у формуванні індивідуальності, що виступає початковою формою її формування [2, с. 41].

Диференціація в освітньому процесі, визначаючи себе через врахування індивідуальних особливостей, здібностей та інтересів кожного суб'єкта навчання, вписується у філософський контекст, де вона виступає як вираз визнання унікальності людської особистості. Цей підхід знаходить своє обґрунтування в гуманістичній традиції, що акцентує на важливості особистості, її самовизначенні та праві на розвиток.

Філософія диференціації в освіті ґрунтується на принципах рівності та справедливості, виходячи з постулату, що кожен індивід має право на доступ до освіти, яка відповідає його унікальним потребам та можливостям. Це означає, що освітня система повинна бути гнучкою та адаптивною, здатною надавати різноманітні можливості для розвитку кожного учня з урахуванням його індивідуальних характеристик.

У філософському контексті, диференціація також відображає більш широке розуміння освіти як процесу, що спрямований не тільки на передачу знань, але й на формування всебічно розвинутої особистості. Це передбачає виховання не тільки інтелектуальних, але й емоційних, соціальних та творчих аспектів індивіда.

Таким чином, диференціація у філософському контексті відкриває нові перспективи для розуміння освітнього процесу, де центральне місце займає індивідуальний підхід та врахування особистісних особливостей суб'єктів навчання, що сприяє створенню інклюзивного та ефективного навчального середовища, яке виховує не лише знання, але й особистісні якості, необхідні для успішного життя в сучасному світі.

В освітньому процесі моніторинг та диференціація формують взаємопов'язану структуру, що спрямована на оптимізацію навчального досвіду кожного здобувача освіти.

Цей взаємозв'язок між моніторингом та диференціацією сприяє створенню глибшого розуміння освітнього процесу, що здатний відповідати на складні та різноманітні виклики сучасної освіти. Моніторинг, забезпечуючи інформацію для диференційованого підходу, та диференціація, надаючи необхідні зміни в освітньому процесі, разом формують динамічну систему, яка сприяє ефективному розвитку та задоволенню потреб кожного учня.

Але, у формуванні справедливого та інклюзивного освітнього середовища ключову роль відіграють етичні та соціальні аспекти моніторингу та диференціації в освіті. Етичний аспект цих практик зосереджується на забезпеченні справедливості, рівності та поваги до прав і можливостей кожного здобувача освіти, що включає уважне ставлення до їх індивідуальних особливостей, забезпечення рівного доступу до якісної освіти, а також врахування різноманітності потреб та здібностей.

З етичного погляду, моніторинг та диференціація повинні бути спрямовані на усунення дискримінації та нерівності у навчальному процесі, створення умов, де кожен студент чи учень може розвиватися та досягати успіху згідно з власними здібностями та інтересами, що передбачає відповідальний підхід до освітнього процесу, де викладачі та освітні установи зобов'язані визнавати та підтримувати різноманітність суб'єктів навчання.

Соціальний аспект моніторингу та диференціації в освіті проявляється у сприянні розвитку інклюзивного суспільства. Через практику індивідуалізованого підходу до навчання та врахування індивідуальних потреб кожного суб'єкта навчання, освіта стає засобом виховання толерантності, взаєморозуміння та поваги до різноманітності. Це допомагає студентам розуміти та цінувати різноманітність суспільства, а також готує їх до активної участі в житті суспільства, яке прагне до рівності та інклюзії.

Таким чином, етичні та соціальні аспекти моніторингу та диференціації в освіті є фундаментальними для створення справедливого та гармонійного суспільства. Вони сприяють формуванню освітнього середовища, яке виховує не тільки освічених, але й етично свідомих та соціально відповідальних громадян.

Висновки. Отже, моніторинг та диференціація у освіті відіграють вирішальну роль у формуванні адаптивних, реагуючих на зміни освітніх

систем, здатних задовольнити різноманітні потреби сучасного суспільства. Їх взаємодія та інтеграція в освітній процес сприяє не тільки академічному успіху, але й розвитку цілісної, відповідальної особистості, здатної адаптуватися та процвітати в швидко змінюваних умовах сучасного світу.

Перспективи подальших досліджень у контексті філософського аналізу моніторингу та диференціації в освіті полягають у поглибленому вивченні взаємодії цих процесів з метою оптимізації навчальних підходів та розвитку індивідуалізованих стратегій навчання, що враховують соціально-культурні, психологічні та технологічні аспекти сучасної освіти.

Література:

1. Азізова К. Етапи моніторингу якості освіти у вищому навчальному закладі. Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. Витоки педагогічної майстерності. 2016. Випуск 17. С. 3-12
2. Арістова А. В., Шліхта І. В. Велика українська енциклопедія. Тематичний словник гасел з напрямку «Філософські науки» (філософія, логіка, етика, естетика). Київ: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2019. 256 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге доповнене й виправлене. Рівне: Волинські обереги, 2011. 552 с.
4. Зайцев М. О. Здійснення людини індивідуально-особистісним буттям як проблема європейської парадигми культури: автореф. дис. ... д-ра філософ. наук : 09.00.03. Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2011. 32 с.
5. Лукіна Т. О. Державне управління якістю загальної середньої освіти в Україні : монографія. Київ: Вид-во НАДУ, 2004. 298 с.
6. Методика і технології оцінювання діяльності загальноосвітнього навчального закладу: посібник / ав.: Ляшенко О. І., Лукіна Т. О., Булах І. Є., Мруга М. Р. Київ: Педагогічна думка, 2012. 160 с.
7. Проценко І. І., Гудименко К. М. Моніторинг як інструмент визначення якості освіти. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. № 4. С. 247-255.
8. Шевчук Л. М. Сутність та специфіка поняття «диференціація навчання»: інформація для ознайомлення педагогів. Проблеми сучасного підручника. Вид-во: Педагогічна думка. 2020. Вип. 25. С. 219-227
9. Шимків І. В. Моніторинг якості освіти в школах Німеччини другої половини ХХ століття: дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Тернопіль, 2008. 281 с.
10. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди; [редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін.]. Київ: Абрис, 2002. 742 с.
11. Hasan, S. Abdulkarim. John Dewey's Intellectual Form Of Educational Philosophy In Contemporary Era. *Journal of Positive School Psychology*. Vol. 6, No 5. 2022. P. 4110–4118.

References:

1. Azizova K. (2016) Etapy monitorynhu yakosti osvity u vyshchomu navchalnomu zakladi [Stages of monitoring the quality of education in a higher educational institution]. *Kharkivskyi natsionalnyi ekonomichnyi universytet imeni Semena Kuznetsia. Vytoky pedahohichnoi maisternosti*, 17, 3-12

2. Aristova A. V., Shlikhta I. V. (2019) Velyka ukrainska entsyklopediia. *Tematychnyi slovnyk hasel z napriamu «Filosofski nauky» (filosofii, lohika, etyka, estetyka)* [Great Ukrainian encyclopedia. Thematic dictionary of slogans from the field of "Philosophical sciences" (philosophy, logic, ethics, aesthetics)]. Kyiv: Derzhavna naukova ustanova «Entsyklopedychne vydavnytstvo».

3. Honcharenko S. U. (2011) *Ukrainskyi pedahohichnyi entsyklopedychnyi slovnyk* [Ukrainian pedagogical encyclopedic dictionary]. Vydannia druhe dopovnene y vypravlene. Rivne: Volynski oberehy.

4. Zaitsev M. O. (2011) *Zdiisnennia liudyny indyvidualno-osobystisnym buttiam yak problema yevropeiskoi paradyhmy kultury* [Realization of a person's individual and personal existence as a problem of the European paradigm of culture]: avtoref. dys. ... d-ra filosof. nauk : 09.00.03. Nats. ped. un-t im. M.P. Drahomanova. Kyiv.

5. Lukina T. O. (2004) *Derzhavne upravlinnia yakistiu zahalnoi serednoi osvity v Ukraini* [State management of the quality of general secondary education in Ukraine].: monohrafiia. Kyiv: Vyd-vo NADU.

6. Liashenko O. I., Lukina T. O., Bulakh I. Ye., Mruha M. R. K. (2012) *Metodyka i tekhnologii otsiniuvannia diialnosti zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu* [Methods and technologies for evaluating the activities of a general educational institution]: posibnyk. Pedahohichna dumka.

7. Protsenko I. I. (2015) *Hudymenko K. M. Monitorynh yak instrument vyznachennia yakosti osvity* [Monitoring as a tool for determining the quality of education]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii*, 4, 247-255.

8. Shevchuk L. M. (2020) *Sutnist ta spetsyfika poniattia «dyferentsiatsiia navchannia»: informatsiia dlia oznaiomlennia pedahohiv* [The essence and specifics of the concept of "differentiation of learning": information for teachers to familiarize themselves with.]. *Problemy suchasnoho pidruchnyka. Vyd-vo: Pedahohichna dumka*, 25, 219-227

9. Shymkiv I.V. (2008) *Monitorynh yakosti osvity v shkolakh Nimechchyny druhoi polovyny KhKh stolittia* [Monitoring the quality of education in German schools of the second half of the 20th century: dissertation]: dys. kand. ped.nauk : spets. 13.00.01 «Zahalna pedahohika ta istoriia pedahohiky». Ternopil.

10. Shynkaruk V. I. (2002) *Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk NAN Ukrainy, In-t filosofii imeni H. S. Skovorody* [Philosophical encyclopedic dictionary / NAS of Ukraine, H.S. Skovoroda Institute of Philosophy]. Kyiv: Abrys.

11. Hasan, S. Abdulkarim. *John Dewey's Intellectual Form Of Educational Philosophy In Contemporary Era. Journal of Positive School Psychology. Vol. 6, No 5. 2022. P. 4110–4118.*